

Summary

LITERARY FOLKLORE AS SCIENCE AND AS ART

The reasons for the establishment of literary folklore were primarily much more scientific than artistic. Its task was mainly to explain those phenomena (in nature) which surrounded man and his environment; to explain them in a way and according to possibilities which were permitted and made possible by the development of man's ability of observation and cognition. Here lie the origins of mythology (myths, fairy-tales), philosophy (proverbs), explanations of natural phenomena (aetiologic tales), and historical events (historical tales). It is possible to follow various archetypes of thinking and laws which seem senseless or even backward, but which in reality contain a paradox, metaphorization or other procedures in the selection of linguistic means; at present they are considered as poetic and thus aesthetically relevant.

Tomo Korošec

Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo

v Ljubljani UDK 808.63-08/093:07

ZASTRTI ČASOPISNI NASLOVI

1. Časopisni naslov je prvovrstno vprašanje stilistike poročevalstva, tj. dela jezikovne stilistike, ki proučuje delovanje in prilagajanje jezika posebni funkciji poročevalstva.

Časopisni naslov je zaključeno jezikovno sporočilo ali pa to postane skupaj z besedilom, katerega naslavlja. Iz tega izhajajo tri funkcije poročevalskega naslova. Govorimo o poimenovalno-informativni, informativno-stališčni in pozitivno-pridobivalni funkciji, ki so v tej razdelitvi postavljene tako, da kažejo medsebojno prepletanje sosednjih (prve in druge, druge in tretje) ali možno izključevanje (prva-tretja).¹

Dejstvo, da gre pri časopisnem sporočanju ne samo za potrebo po velikem številu naslovov, ampak tudi za veliko število *različnih* (različne vrste sporočil naslavlajočih) naslovov,² postavlja avtorje pogosto v zadrego, iz katere ne poiščejo zmeraj ugodnega izhoda. Tukaj bodo obravnavani takšni napačni časopisni naslovi,³ za katere uporabljamo v naši časopisni stilistiki poimenovanje *zastrti časopisni naslovi*.

Zastrti naslovi so v bistvu neuspeli naslovi, nastali zaradi napačne uporabe jezikovnih sredstev (izbor iz danih sredstev). Taka – hotena, predvsem pa nehotena – uporaba povzroči, da naslov izstopi iz okvira konvencije, se pravi iz ustaljenih navad pri branju časopisa, in povzroči motnje pri sprejemanju časopisnega sporočila.

1.1 Za doseganje večjega učinka svojega sporočila ima novinar na razpolago določene stilne postopke. Pri naslavljanju besedil jih med drugim uporablja za to, da naslovnika pri-

¹ Prim. T. Korošec, K tipologiji časopisnih naslovov, Slavistična revija, 1977, 1, 25. Drugačno razvrstitev prinaša E. Macháčková, K sémanticko-syntaktické výstavbě novinových titulků, Slovo a slovesnost 1985, 3, 115-224; na prvo mesto postavlja agitacijsko, tej sledi informativna in nato vrednotilna funkcija časopisnega naslova.

² T. Korošec, K tipologiji ... str. 23-25.

³ Gradivo je predvsem iz dnevnika Delo v zadnji petnajstih letih.

dobi za branje svojega sporočila. S stališča stilistike so to »legalni« stilni postopki, ki jih slovenska časopisna stilistika ugotavlja, popisuje in ocenjuje njihovo stilno vrednost. Pri tem izhaja iz danosti in novinarju priznava, da tudi on svoj izdelek »ponuja« naslovniku, da preprosto želi biti bran. Pri tem sporočevalnem procesu pa glede pridobivanja bralca v naši družbi, v našem kulturnem okolju obstaja določen prag, ki ga novinar ne sme prestopiti, če naj ne pride v nasprotje z družbenimi normami, novinarsko etiko, konvencijo med časopisom in naslovniki ter programskimi zasnovami časopisne hiše.⁴

1.2 Ker se bo pričujoče razpravljanje dotikalo meje zelo občutljivega področja v poročevalstvu, tj. senzacionalizma, je nujno, da se ta pojav prikaže v luči stilistike in nato omeji še na stilistiko časopisnih naslovov.

Pri stilistiki je o senzacionalizmu smotrno govoriti le kot o posledici nepravilne rabe jezikovnih sredstev, kar pomeni (če se omejimo na časopisne naslove), da je senzacionalizem hotena oblika naslavljanja, se pravi, *običajna* metoda, ki jo kot tako sprejema tudi naslovnik. Kot hotena oblika, s katero se želi doseči konkretni učinek, npr. boljša prodaja časopisa, je senzacionalistični⁵ časopisni naslov tak pojav, ki naš tisk ločuje od dela meščanskega (bulvarskega) tiska. To nikakor ne pomeni, da bi si zatiskali oči pred pojavom, ki je mogoč tudi pri nas, samo da ga stilistika kot legalno metodo v za nas nesprejemljivem tisku prepušča novinarski etiki, obravnava pa ga le kot posledico napačnega izbora jezikovnih sredstev, pri naslovih torej kot skupino v okviru zastrtih naslovov. Tudi družbene okoliščine, ki že same na sebi omogočajo pogosto pojavljanje senzacionalizma, so pri nas v mnogočem drugačne kot v meščanskih družbah. Tako je npr. stvar naših kulturnih navad (regularano pa je tudi z zakonom), da ne sprejemamo tiska, ki bi poročal o zasebnih (pikantnih) zgodbicah in intimnostih iz življenja popularnih oseb (filmskih zvezdnic, plejbojev, pevcev, njihovih erotičnih afer ipd.), skratka, o *vsebini*, ki daje možnosti za nastopanje senzacionalizma, kolikor ni to že sama na sebi.

Senzacionalizem zadeva tako časopisni naslov kot tudi sporočilo, in ker nas tu zanimajo samo naslovi v razmerju do (recimo, senzacionalističnega) besedila, je treba osvetliti tudi to razmerje.

Predvsem ne štejemo za senzacionalizem odklona, ki nastane zaradi kršitve vsebinske povezanosti med naslovom in sporočilom. Iz te kršitve nastane le ena od vrst zastrtih naslovov, t. i. *prazni naslovi*. Senzacionalizem je nekoliko širši pojav, ker zajema izbor takih jezikovnih sredstev (v naslovu in besedilu), ki ne odražajo pomembnosti sporočila, in ker je lahko senzacionalistično tudi samo besedilo, je bolje, da v stilistiki naslovov govorimo o *hiperboličnih naslovih*, o senzacionalističnih pa le kot o možni posledici hiperboličnih naslovov.

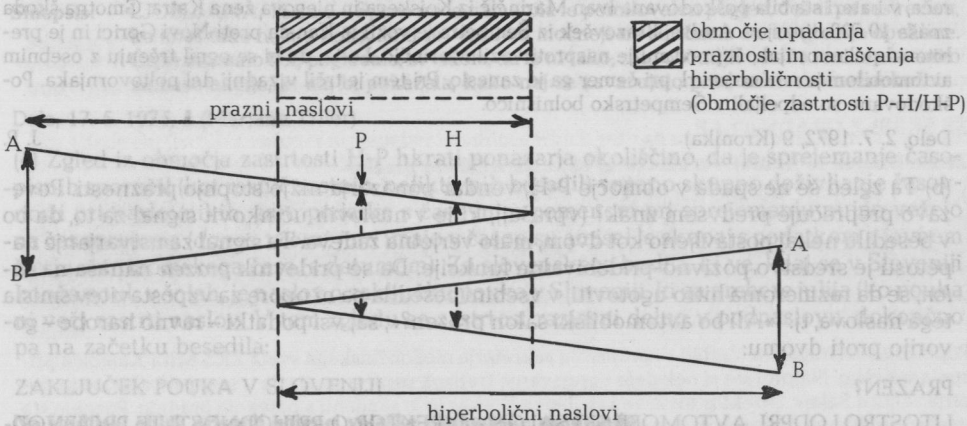
1.3 Zastrte časopisne naslove torej delimo v dve vrsti: v prazne časopisne naslove in hiperbolične časopisne naslove.

Zastrtost kot pojav razumemo tako, da se kaže bodisi kot izrazita praznost naslova bodisi kot izrazita hiperboličnost, pri čemer je najvišja stopnja praznosti $(A - B)_H$, in ker so stopnje praznosti in hiperboličnosti različne, obstaja med obema prekrivno območje, tj. območje upadanja praznosti in naraščanja hiperboličnosti, ko se prazni naslovi polnijo v smeri hiperboličnosti. To območje imenujemo območje zastrtosti P-H/H-P. V tem območju zastrtosti je razlika med praznostjo in hiperboličnostjo teže ugotovljiva (gl. graf!).

⁴ To velja predvsem za kršitev stilističnih pravil, tako je pač tudi sankcioniranje takih kršitev pri nas neznatno in neuveljavljeno. Kršitev z zakonom predvidenih norm izstopa iz tega razpravljanja, s čimer ni rečeno, da z različni stilnimi sredstvi niso mogoče kršitve, katerih sankcioniranje predvideva naša zakonodaja.

⁵ V novejšem času se na to delikatno področje spušča mariborski tednik KAJ, ki se zlasti v naslovih, pa tudi v besedilih poigrava z dvomnostjo, kot da uporablja senzacionalizem, da bi se hkrati iz njega norčeval. Stilni postopki KAJ-a so vsekakor potrebni stilistične raziskave.

Razlika med praznimi in hiperboličnimi naslovi je predvsem v tem, da pri prvih ni med naslovom in besedilom nobene vsebinske povezave in zato se smisel naslova (pri najvišji stopnji praznosti) ne ugotovi niti po prebranem besedilu. Pri hiperboličnih pa taka povezava je, le da je izbor jezikovnih sredstev tak, da izkrivlja resničnost vsebine sporočila, navadno tako, da večja dejansko pomembnost sporočila oz. enega dela sporočila.

Prazni in hiperbolični naslovi nastopajo kot veliki in mali,⁶ vendar so v velikih naslovih motnje zaradi zastrtosti (praznosti, pa tudi hiperboličnosti) manjše, ker nejasnost odpravi že podnaslov. Zato je zastrtost najizrazitejša stilna šibkost v malih naslovih, ko pri sprejemanju preidemo od naslova naravnost v besedilo.

2. Najsprejemljivi tip praznih naslovov je podoben *panaslovom*,⁷ vsaj s stališča definicije panaslova, ki je od besedila grafično ločen niz jezikovnih znakov in »naslavlja« svoje, tudi grafično ločeno jezikovno sporočilo, tj. vest, od lastnosti naslovov pa je ohranil samo še grafično, ločuje vest od vesti pod določenim rubričnim naslovom, o vsebini pa ne pove nič oziroma daje samo podatek o kraju dogodka.

Tudi prazni naslov (ki seveda ima svojo vsebino in svoj smisel), dejansko ne daje o dejanski vsebini nobenega podatka, bistvena razlika nasproti *panaslovom* pa je v tem, da pri sprejemanju tega ne spoznamo iz samega naslova (ki je večinoma čisto »normalen« naslov). Ker zlasti kratka časopisna besedila sprejemamo prek naslova, »skozi naslov«, na vsaki naslednji točki v dinamiki sprejemanja vsebine pričakujemo stik z naslovom, potrditvev naslova; ko tega stika ni niti na koncu besedila, le-to postavi naslov na laž. Pravzaprav spoznamo »prevarno«. To je tako, kot če se ne uresniči ena od (stilno zelo učinkovitih) značilnosti pozivno-pridobivalne funkcije, ko lahko med naslovom in vsebino sporočila ugotovimo povezavo čisto na koncu ali na izbranem »težkem mestu«.

⁶ Prim. Korošec, K tipologiji ..., str. 27; glavna kazalnika razlike med velikim in malim naslovom sta odsotnost podnaslova in dolžina besedila.
⁷ Prav tam, str. 43.

2.1 Različne stopnje praznosti in hiperboličnosti časopisnih naslovov bodo tu ponazorjene z zgledi, razporejenimi tako, kot bi bili vloženi v graf, se pravi od najvišje stopnje praznosti, prek območja P-H/H-P in k visoki stopnji hiperboličnosti.⁸

(a) Med naslovom in vsebino ni povezave, saj je morebitna zveza med »hladno zroč predse« in »čeprav mu je nasproti vozil« bolj podobna enigmatiki rešitvi:

HLADNO ZROČ PREDSE

NOVA GORICA, 1. jul. – V kraju Zagora blizu Deskel je bila včeraj popoldne hujša prometna nesreča, v kateri sta bila poškodovana Ivan Marinčič iz Kojškega in njegova žena Katra. Gmotna škoda znaša 10.500 dinarjev. Andrej Brazovšek iz Šempetra je vozil iz Kanala proti Novi Gorici in je prehitel poltovornjak, čeprav mu je nasproti vozil Marinčič. Le-ta, da bi se ognil trčenju z osebnim avtomobilom je močno zavrl, pri čemer ga je zaneslo. Pri tem je trčil v zadnji del poltovornjaka. Poškodovane so odpeljali v Šempetrsko bolnišnico.

Delo, 2. 7. 1972, 9 (Kronika)

J. P.

(b) Ta zgled še ne spada v območje P-H, vendar ponazarja nižjo stopnjo praznosti. Povezavo preprečuje predvsem znak? (vprašaj), ki je v naslovih učinkovit signal za to, da bo v besedilu nekaj postavljeno kot dvom, malo verjetna zadeva. Ta signal za ustvarjanje napetosti je sredstvo pozivno-pridobivalne funkcije. Da se pridevnik *prazen* nanaša na *salon*, se da razmeroma hitro ugotoviti, v vsebini besedila pa ni opore za vzpostavitev smisla tega naslova, tj. »Ali bo avtomobilski salon prazen?«, saj vsi podatki – ravno narobe – govorijo proti dvomu:

PRAZEN?

LITOSTROJ ODPRL AVTOMOBILSKI SALON – DIREKTOR O PRIHODNOSTI TE PROIZVODNJE

LJUBLJANA, 30. jun. V Kersnikovi ulici 12 je ljubljanski Litostroj – končno – le odprl svoj avtomobilski prodajni salon in tako omogočil svojim kupcem, da lepe nove »renaulte« kupujejo v sicer majhnih, a simpatičnih novih in temu ustreznih prostorih.

Generalni direktor Titovih zavodov »Litostroj« inž. Marko Kržišnik je svoj nagovor ob otvoritvi izrazil tudi za dvoje: da na posreden način izkaže svoje nezadovoljstvo s sklepi ZIS o podražitvi uvoznih avtomobilov (po domicilnih cenah) in da spregovori o načrtih Litostroja v avtomobilski proizvodnji. Kržišnik je najprej pojasnil, da od zadnje devalvacije sem Litostroj ne sestavlja »renaultov«. Kljub zastoju pa se v strategiji in načrtih tovarne ni nič spremenilo. Še več: načrti so postali bolj realni.

Kržišnik je povedal, da se je sovlagateljem pri izgradnji nove tovarne (Litostroj – Renault – Zreče) – ob pripombi, da bodo modernizirali proizvodnjo Zreč in zgradili tovarno v občini, kjer bo na voljo dovolj delovne sile (izven Ljubljane) – pridružilo romunsko podjetje Dacia, ki že ima svojo tovarno renaultov, kjer sestavljajo modificirano izvedbo renaulta 12. Za Litostroj je to sodelovanje izjemno ugodno, pravi njegov direktor, ki je optimist, kar zadeva bodočnost avtomobilske proizvodnje v Litostroju.

Delo, 1. 7. 1972, 2

I.V.

(c) Imamo (sicer redko) vrsto skladenjsko vezanega naslovja, v katerem je v nadnaslovu osebek s povedkom in členkom, naslov je povedkovo določilo in skupaj tvorita en del predja, drugi del, ki je tu ločno priredje, pa je enota podnaslova. Ker niti v sinopsisu (kot zadnji enoti naslovja) niti v tristolpčnem besedilu ni podatka za navezavo stika med na-

⁸ Divergentni točki nista povsem simetrični, saj na polu praznosti lahko določimo najvišjo stopnjo, tj. *popolna* odsotnost povezanosti med naslovom in vsebino besedila. Popolna odsotnost (v strogem smislu zveze) si je sicer možno zamisliti, čeprav je v resnici redka; naslovnik jo sprejme kot korektorsko pomoto, npr. naslov *Vlom v kiosk Tobaka* in vest o prometni nesreči. Odsotnost povezave se tukaj razume kot prevelika oddaljenost med pomeni besed v naslovu in besedilu, da bi naslovnik lahko gladko vzpostavil skupno semantično polje na način, običajen za dojetje razmerja med tema dvema enotama (gl. tukajšnji zgled (a)); na desni strani grafa je med naslovi možno določiti nižjo oz. višjo stopnjo hiperboličnosti, ne pa tudi nasploh najvišje stopnje.

slovom (naslovjem, naslovnim blokom) in besedilom, se naslovnik lahko opre edino na enoto *Sun mix* v podnaslovu in se prepusti razmeroma okorni logiki o tujosti napisa in zna-nja jezikoslovja(?). To je zgled za območje zastrtosti P-H:

Nadnaslov: TISTI Z OBČUTLJIVO KOŽO SO NAJBRŽ

Naslov: SAMI JEZIKOSLOVCI

Podnaslov: *Ali pa jim ni mar napisov, dokler jih maže varujejo pred opekljami – Sun mix – skrivnostna sončna mešanica*

Sinopsis: LJUBLJANA, 16. jun. – Sprva mi je namenila le pomilovalen pogled, češ si pa res revica, ko imaš tako nežno kožo, da ti pri vsakem močnejšem sončnem žarku grozijo opekline. Če bi me malo bolj pogledala, bi videla, da le ni tako; zelo občutljivo kožo sem imela samo za našo akcijo, ki naj bi pokazala, kako naj se zavarujejo pred soncem »nežnokožci«.

Delo, 17. 5. 1975, 5 (Marjana Triler)

(č) Zgled iz območja zastrtosti H-P hkrati ponazarja okoliščino, da je sprejemanje časopisnih sporočil (kot resničnostnih, nefiktivnih besedil) vezano skupno doživljanje časovnosti pri naslovniki, zato podatke s časovnim pomenom pri sprejemanju nujno vežejo na čas sprejema (*danes, včeraj, jutri*) imajo v časopisu smisel le skupaj s podatkom o javnem štetju astronomskega časa, z datumom). Za slovenskega bralca, ki ve, kdaj se v Sloveniji konča pouk v šolah, je naslov o zaključku pouka v Sloveniji, ki ga prebere julija (ko pouka ni več) zastrti naslov. V tem zgledu se zastrtost razjasni delno v podnaslovu, dokončno pa na začetku besedila:

ZAKLJUČEK POUKA V SLOVENIJI

Na študijski obisk prispeli gojenci vojaške ekonomske akademije

LJUBLJANA, 30. jun. – V soboto so na štirinajstnevno *zaključno terensko taktično in strokovno urjenje prispeli v Slovenijo gojenci zadnjega letnika vojaške ekonomske akademije iz Beograda*. Svoj študijski obisk bodo ob izpolnjevanju učnega načrta izrabili tudi za ogled več slovenskih krajev ter za srečanja s tamkajšnjimi družbenopolitičnimi, gospodarskimi in vojaškimi predstavniki. Med drugim bodo obiskali šolo za miličnike kadete v Vikrčah, Kočevski Rog, bolnišnico Franjo, Most na Soči, Kranj, Škofjo Loko, Dražgoše, ob dnevu borca pa se bodo udeležili prireditev v cerkniški občini.

Delo, 1. 7. 1974, 12

B. D.

3. Zgledi za hiperboličnost naslovov se začenjajo v območju zastrtosti H-P. Naslovnik sicer vzpostavi povezavo med naslovom in sporočilom, vendar je ne sprejme kot stilno igro, ampak tako kot pri praznih naslovih, kot »prevaro«. Hiperbolični naslov obljublja zanimivost, napetost, novost, tragičnost, ki to niso. Tak naslov je mogoče enačiti s kičem v kulturi: izdaja se za nekaj, kar v resnici ni.

(d) NAJDNA NA WC

LJUBLJANA, febr. – Neža H. iz Zabukovice, ki je začasno prijavljena v Ljubljani, je odšla nakupovat v Namo. Med tem obredom pa ji je hitroroki neznanec iz ročne torbice izmaknil denarnico s 550 din in vsemi dokumenti. Denarnico so kmalu našli, seveda brez denarja, v WC restavracije DAJ-DAM.

Delo, 7. 2. 1974, 12 (Kronika)

R. P.

(e) Hiperboličnost se gradi tudi na dvoumnosti, ki jo naslovnik na določenem mestu v besedilu sicer razreši, vendar naslov še zmeraj sprejme kot prevaro:⁹

⁹ So redki primeri, pravzaprav povsem bizarne okoliščine, ko se dvoumnost izkaže z obema možnostima, ki se ne izključujeta, ampak sta obe resnični. Za novinarja je to prevelika skušnjava, da ne bi posegel prav po tej vrsti naslova. Tako vrsto hiperboličnosti zato sprejemamo kot posrečeno besedno igro (celo pri nevedrih vsebinah):
FIČKO GA JE ZBIL V POSTELJO

DOBRUNJE, 13. jul. – V dokaj nenavadni prometni nesreči, ki se je zgodila danes ob 11.40 pri Dobrunjah na cesti, oziroma bolje rečeno na travniku, sta bila dva huje ranjena.

ZARADI DIPLOME V MORJE

V teh hladnih dneh verjetno samo Nemcem pride na pamet, da bi – čeprav v potapljaških oblekah – šli v vodo, pa še v tako umazano, kot je v piranskem pristanišču.

Tokrat sta to dve absolventki biološke fakultete v Münchnu, ki tu zbirata podatke in opravljata raziskave za svojo diplomsko nalogo.

(..)

Delo, 21. 12. 1971, 7; I. K. (Rubrika Pisanice)

(f) To je zgled za hiperbolični naslov, ki je v času izida gotovo pritegnil k branju veliko (prizadetih) naslovnikov. Naslov obljublja aktualno zadevo, ki pa ji je v besedilu posvečenih nekaj zaključnih besed (hiperboličnosti naslova ne opravičuje morebitna uredniška okoliščina, da je bilo poročilo skrajšano na mestu, kjer se je začela zveza z naslovom:

ŠE SKRBI Z GRADNJO J E

Zvone Dragan in Andrej Verbič včeraj obiskala Krško in Brežice

KRŠKO, 12. julija – Podpredsednik IS skupščine SRS Zvone Dragan in predsednik gospodarske zbornice Andrej Verbič sta se danes ves dan zadrževala v Zasavju. Dopoldne sta imela razgovor v Brežicah s politično-gospodarskim aktivom, kjer sta se seznanila s problemi brežiške občine, zatem pa sta obiskala brežiško opekarno, ki je TOZD tovarne Anhovo in se seznanila s programom nove proizvodnje v opekarni, obiskala pa sta tudi novi obrat Slovina v Brežicah, rudnik Globoko, vrtnarijo na Čatežu in še nekatere druge.

Popoldne sta Dragan in Verbič v spremstvu sekretarja medobčinskega sveta ZKS Mira Kambiča pripela v Krško. Najprej sta si ogledala vgrajevanje tretjega papirnega stroja v tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj«. Direktor tovarne inž. Janez Roškar ju je seznanil s potekom gradnje. Pozneje sta imela v sindikalni dvorani tovarne sestanek z gospodarsko-političnim aktivom. Na njem so gosta seznanili o potrebi izgradnje kartonažne tovarne na Senovem, *ter še vedno številnimi problemi v zvezi z izgradnjo jedrske elektrarne.*

Delo, 13. 7. 1976, 2

Peter Romanič

(g) Zgled za naslov, v katerem se hiperboličnost preveša v nabuhlost. Iz želje, da bi naredil učinkovit naslov, je avtor prenapel metaforo. Gre za napačno presojo o pomembnosti besedila in za pomanjkanje občutka za mero.

Po cesti Druge grupe odredov in Dobrunjah pri Ljubljani je proti Dobrunjam vozila s fičkom ljubljanske registracije 42-letna Ivanka Repovž iz Matjaževe 13 v Ljubljani. Ko je pripeljala v bližino hiše št. 27 v blagem levem ovinku, ji je skozi odprto šipo na fičko priletela velika muha in se ji usedla na lice. Voznica se je zmedla, spustila volan in zapeljala s ceste v desno in na travnik. Takrat je na travniku nič hudega sluteč kosil travo 51. letni Ciril Škrjanc. Fičko ga je zadel tako močno, da ga je vrglo 13 metrov po zraku, skozi zaprto okno in v stanovanje njegove hiše, kjer je hudo ranjen obležal na svoji postelji.

Delo, 14. 7. 1975, 10 (Kronika)

Ž. H.

Ker hiperboličnost obravnavamo kot stilistično kategorijo in je ne enačimo vnaprej s senzacionalizmom (čeprav je v določenih okoliščinah tudi to), lahko dopustimo tudi pretanjene stilne učinke, grajene prav na hiperboličnosti (ne pa na senzacionalizmu).

Naslov *Babica pri dvajsetih* izrablja prav to možnost, saj se ponuja kot »senzacija«, vendar dvomnost iz homonimičnosti besede *babica* takoj sprejememo kot dober stilni postopek (v tem primeru podprt s fotografijo mladega dekleta in začetkom besedila):

V dvajsetem letu je, pa že babica! Ja, prav ste prebrali. Seveda pa ni takšna babica, ki bi imela že vnuke in vnukinje. Pač pa ima veliko opravka z dojenčki, saj je medicinska sestra – babica. Dela pa v ljubljanskem porodnišnici.

Zbor občanov, 13. 7. 1982, 6; Neva Železnik

Glede tega se je včasih težko odločiti in vprašanje je, kako tak naslov sprejme naslovnik: ali kot surovo hiperboličnost (pravzaprav kot senzacionalizem) ali kot prefinjen stilem, grajen prav na hiperboličnosti:

DOVOLJ MESA

ABC POMURKA BO SEPTEMBRÁ ZAČELA GRADITI NOVE HLEVE ZA PITANJE PRAŠIČEV

MURSKA SOBOTA, 3. avgusta – Predstavniki inštituta za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki združeni banki so si ogledali lokacijo in pregledali investicijsko dokumentacijo, največje investicije v kmetijstvu v Pomurju.

Delo, 4. 8. 1978, 2; Boris Hegeduš

STEKLO UBIJE ZIMO

»ŽETEV« PO 4 MESECIH

Resnik v Kaštelih pri Splitu velja s svojimi 15 hektari toplih gred za največjo vas pod steklom v Jugoslaviji. Čeprav se je začela proizvodnja v tem obratu kombinata »Jadro« šele 21. oktobra lani, so pred dnevi pospravili že prvi pridelek: 14 vagonov paradižnika, 30 vagonov solate odlične kakovosti, 140.000 vrtnic, 150.000 gerber in več kot 4 milijone nageljnov.

Delo, 13. 2. 1972, 1

Summary

VAGUE NEWSPAPER HEADLINES

The article deals with a range of newspaper headlines which with an unsuitable selection of the given linguistic means (especially vocabulary) make the expected (and urgent) connection with a text rather vague. This connection is not understood from empty headlines, which the reader can establish after having received the message. Hyperbolic headlines are connected with the text but convey the content by stressing elements which as components of the message are of less or no importance. Thus, empty headlines mislead the reader and cause disturbances in the reception of the newspaper message. Hyperbolic headlines are a stylistic category and, by themselves, are not sensational, but lead into sensationalism, which should here be strictly separated from stylistic phenomena in journalism.

Gradivo

JAN BAUDOIN DE COURTENAY – KORESPONDENCA Z JANKOM KOTNIKOM 1915/16

Pred več kot dvema desetletjema mi je pokojni Janko Kotnik (22. 12. 1885–19. 11. 1975) izročil pismo in štiri dopisnice znamenitega poljskega jezikoslovca Jana Baudouina de Courtenaya z namenom, da bi jih kje objavil. Vendar takrat do objave ni prišlo; bile so narejene fotokopije, izvornike pa sem Kotniku vrnil.

V zelo bogati mednarodni BdC-evi korespondenci imajo slovenski naslovniki nedvomno pomembno mesto (Gregor Krek, Stanislav Škrabec, Karel Štrekelj, Vatroslav Oblak, Ivan Trinko, Davorin Trstenjak, Ivan Prijatelj idr.; prim. knjigo ruske zgodovinarke I. V. Čurkine, *Russkie i sloveny*, Nauka, Moskva 1986, str. 89–112); pričujočih pet kratkih BdC-evih dopisov Janku Kotniku gotovo na poseben način dopolnjuje avtorjeve osebne kvalitete, saj so nastali v izrednih okoliščinah prve svetovne vojne, ko se je mladi slovenski slavist in romanist kot avstrijski poročnik znašel v ruskem ujetništvu in se je želel tam dalje slavistično izpopolnjevati. Tudi BdC-ev položaj je bil takrat izreden – januarja 1915 se je namreč vrnil iz ječe, kjer je odslužil dobra dva meseca kazni, ki so mu jo prisodili zaradi brošure *Nacional'nyj i territorial'nyj priznak v avtonomii*; v njej se je zavzemal za jezikovne in narodnostne pravice manjšin v carski Rusiji. Hujše kot zaporna kazen je bilo za BdC-a dejstvo, da mu je bila pri sedemdesetih letih odvzeta profesura petrograjske uni-